

თავი II

2016 წლის იანვარ-ივნისის მაკროეკონომიკური მიმოხილვა

ეკონომიკური ზრდა

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის წინასწარი მონაცემების მიხედვით, 2016 წლის პირველი ექვსი თვის მთლიანი შიდა პროდუქტის საშუალო რეალურმა ზრდამ, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან 2.9 პროცენტი შეადგინა. აქედან, 2016 წლის I კვარტალის საშუალო რეალურმა ზრდამ 2.6 პროცენტი, ხოლო II კვარტალში 3.1 პროცენტი შეადგინა.

2016 წლის პირველი კვარტალის მონაცემებით ზრდა აღინიშნებოდა შემდეგ დარგებში: სამთომომპოვებითი მრეწველობა (29.0%), მშენებლობა (25.7%), სასტუმროები და რესტორნები (11.7%), ოპერაციები უძრავი ქონებით, იჯარა და მომხმარებლისათვის მომსახურების გაწევა (9.4%), საფინანსო საქმიანობა (8.4%).

ფასები

2016 წლის ივნისში საშუალო წლიურმა ინფლაციამ 4.5 პროცენტი შეადგინა.

2016 წლის ივნისში ინფლაციის დონემ წინა წლის შესაბამის თვესთან შედარებით 1.1 პროცენტი შეადგინა. წლიურ ინფლაციაზე მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია ფასების ცვლილებამ შემდეგ ჯგუფებზე: ალკოჰოლური სასმელები, თამბაქოს ჯგუფში ფასები გაიზარდა 11.6 პროცენტით, რაც ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელზე 0.71 პროცენტული პუნქტით აისახა, საცხოვრებელი სახლი, წყალი, ელექტროენერგია, აირი და სათბობის ჯგუფში დაფიქსირდა ფასების 6.1 პროცენტის მატება, რაც ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელზე 0.51 პროცენტული პუნქტით აისახა, ხოლო ფასების კლება დაფიქსირდა ტრანსპორტის ჯგუფზე.

გაცვლითი კურსი

2016 წლის იანვარ-ივნისში ლარის გაცვლითი კურსი აშშ დოლარის მიმართ რყევებით ხასიათდებოდა. 2016 წლის ივნისში 2015 წლის დეკემბერთან შედარებით ლარის გაცვლითი კურსი აშშ დოლარის მიმართ 2.2 პროცენტით გამყარდა და 2.34 ლარი შეადგინა ერთ აშშ დოლარზე, ხოლო ევროსთან გამყარებამ 0.7% შეადგინა. ლარის ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი, რაც წარმოადგენს ლარის საშუალო კურსს სავაჭრო პარტნიორების კურსთან, გამყარდა 0.8 პროცენტით.

მონეტარული აგრეგატები

2016 წლის ივნისში 2015 წლის ივნისთან შედარებით M3 ფართო ფულის აგრეგატი 12.8 პროცენტით გაიზარდა და 13 300.9 მლნ ლარი შეადგინა, ხოლო M2 ფულის მასა 7.2 პროცენტით გაიზარდა და 6 068.0 მლნ ლარის დონეზე დაფიქსირდა.

2016 წლის იანვარ-ივნისში მთლიანი დეპოზიტები 14.9 პროცენტით გაიზარდა, მათ შორის დეპოზიტები ეროვნულ ვალუტაში 9.8 პროცენტით, ხოლო დეპოზიტები უცხოურ ვალუტაში 17.9 პროცენტით გაიზარდა.

2016 წლის ივნისში, წინა წლის დეკემბერთან შედარებით დოლარიზაციის კოეფიციენტი 2.5 პროცენტული პუნქტით შემცირდა და 64.2 პროცენტს გაუტოლდა. ამავე პერიოდში 1.6 პროცენტული პუნქტით შემცირდა სესხების დოლარიზაციის კოეფიციენტი და 63.1 პროცენტი შეადგინა.

საგარეო სექტორი

2016 წლის იანვარ-ივნისში საქართველოში საქონლით საგარეო სავაჭრო ბრუნვამ 5 705 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის შესაბამის მაჩვენებელზე 20 პროცენტით მეტია; აქედან ექსპორტი 948 მლნ. აშშ დოლარს შეადგენს (12%-ით ნაკლები), ხოლო იმპორტი 4 757 მლნ. აშშ დოლარს (30%-ით მეტი), თუმცა აღსანიშნავია, რომ თუ 2015-2016 წლების ექვსი თვის იმპორტიდან გამოვრიცხავთ C ჰეპატიტის მედიკამენტების ღირებულებას, იმპორტის კლება 7 პროცენტის დონეზეა. საქართველოს უარყოფითმა სავაჭრო ბალანსმა 2016 წლის იანვარ-ივნისში 3 809 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა.

საქონელბრუნვის მიხედვით საქართველოს უმსხვილეს პარტნიორ ქვეყნებს შორის პირველი ადგილი კანადას უკავია, რომლის წილი 2016 წლის იანვარ-ივნისის მონაცემებით მთლიანი საქონელბრუნვის 22.8 პროცენტს შეადგენს. მას მოსდევს თურქეთი 13.6, რუსეთი 6.8 და ჩინეთი 6.1 პროცენტული წილებით.

2016 წლის იანვარ-ივნისში საქართველოს საგარეო სავაჭრო ბრუნვამ ევროკავშირის ქვეყნებთან 1 394 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის შესაბამის მაჩვენებელზე 2 პროცენტით ნაკლებია.

ექსპორტში 11.1 პროცენტით პირველ ადგილზე თურქეთია, შემდეგ მოდიან ჩინეთი 9.4%, რუსეთი 8.7%, სომხეთი 7.8% და აზერბაიჯანი 4.3 პროცენტით.

იმპორტში პირველი ადგილი კანადას უჭირავს 26.6 პროცენტით, შემდეგ მოდიან თურქეთი 14.1%, რუსეთი 6.5%, ჩინეთი 5.4% და ირლანდია 4.8 პროცენტით.

სასაქონლო ჯგუფების მიხედვით ექსპორტში პირველ ადგილზეა სპილენძის მადნები და კონცენტრატები 15.6 პროცენტით, მომდევნო ადგილებს იკავებენ: მსუბუქი ავტომობილები 7.9%, ფეროშენადნობები 7.9%, თხილი და სხვა კაკალი 7.3%, სამკურნალო საშუალებები 5.1% და ა.შ.

იმპორტის სასაქონლო სტრუქტურაში პირველ ადგილზე სამკურნალო საშუალებებია, რომელსაც მთლიან იმპორტში 33.9 პროცენტის წილი უკავია. შემდეგ მოდიან: ნავთობი და ნავთობპროდუქტები 5.1%, მსუბუქი ავტომობილები 4.6%, ნავთობის აირები და აირისებრი ნახშირწყალბადები 3.3% და ა.შ.

დსთ-ის ქვეყნებთან საგარეო სავაჭრო ბრუნვამ 2016 წლის იანვარ-ივნისში 1 153 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა (2015 წლის იანვარ-ივნისთან შედარებით 15 პროცენტით ნაკლები).

ინფორმაცია საქართველოს 2016 წლის იანვარ-ივნისის ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების შესახებ

2016 წლის იანვარ-ივნისის ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 4 443 175.8 ათასი ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 4 505 948.4 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 101.4%.

გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 4 080 000.0 ათასი ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 4 157 807.4 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 101.9%.

გრანტების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 87 973.8 ათასი ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 81 342.9 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 92.5%.

სხვა შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 275 202.0 ათასი ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 266 798.1 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 96.9%.

არაფინანსური აქტივების კლებიდან მობილიზებულ იქნა 171 731.1 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (127 000.0 ათასი ლარი) 135,2%-ია.

ფინანსური აქტივების კლებიდან მობილიზებულ იქნა 27 328.4 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (32 200.0 ათასი ლარი) 84.9%-ია.

2016 წლის იანვარ-ივნისის ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების შესრულების მაჩვენებლები

დასახელება	გეგმა	ფაქტი	+/-	ათასი ლარი %
შემოსავლები	4,443,175.8	4,505,948.4	62,772.6	101.4
გადასახადები	4,080,000.0	4,157,807.4	77,807.4	101.9
საშემოსავლო გადასახადი	1,171,000.0	1,059,845.9	-111,154.1	90.5
მოგების გადასახადი	515,000.0	510,000.2	-4,999.8	99.0
დამატებული ღირებულების გადასახადი	1,750,000.0	1,477,102.1	-272,897.9	84.4
აქციზი	441,000.0	492,504.0	51,504.0	111.7
იმპორტის გადასახადი	38,000.0	32,816.7	-5,183.3	86.4
ქონების გადასახადი	155,000.0	259,061.3	104,061.3	167.1
სხვა გადასახადი	10,000.0	326,477.1	316,477.1	3,264.8
გრანტები	87,973.8	81,342.9	-6,630.9	92.5
სხვა შემოსავლები	275,202.0	266,798.1	-8,403.9	96.9

ცალკეული გადასახადების არაერთგვაროვანი შესრულება გამოწვეულია იმ გარემოებით, რომ 2016 წლიდან შეიცვალა და გამარტივდა გადასახადის გადამხდელის მიერ ბიუჯეტში გადასახდელი გადასახადის გადახდის სისტემა, ნაცვლად არსებული სახაზინო კოდებისა ყველა გადასახადისთვის დაწესდა ხაზინის ერთიანი სახაზინო კოდი და გაუქმდა კანონმდებლობით დადგენილი გადასახადების სახეების სახაზინო კოდები. გადახდილი თანხების აღრიცხვა კონკრეტული გადასახადის სახეში ხდება გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულების შესაბამისად, ხოლო საგადასახადო დეკლარაციის ჩაბარების ვადის დადგომამდე ან გადახდის ვალდებულების წარმოქმნამდე გადახდილი თანხები აღირიცხება სხვა გადასახადში, საიდანაც შემდგომში, საგადასახადო ვალდებულების დადგომის შემდეგ, ხდება მისი გადატანა გადასახადის შესაბამის სახეში. სხვა გადასახადში აღირიცხება ასევე გაურკვეველი ან არასწორი პირადი მონაცემების მითითებით განხორციელებული გადახდები მათ დაზუსტებამდე. აღრიცხვის ახალი სისტემა გრძელვადიანი პერიოდისთვის უზრუნველყოფს გადასახადების აღრიცხვის გაუმჯობესებას.

ინფორმაცია საქართველოს 2016 წლის იანვარ-ივნისის სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლების შესრულების შესახებ

2016 წლის იანვარ-ივნისის სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 3 935 167.8 ათასი ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 3 956 214.8 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 100.5%.

2016 წლის იანვარ-ივნისის სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლების შესრულების მაჩვენებლები

დასახელება	გეგმა	ფაქტი	ათასი ლარი	
			+/-	%
შემოსავლები	3,935,167.8	3,956,214.8	21,047.0	100.5
გადასახადები	3,716,000.0	3,744,515.5	28,515.5	100.8
გრანტები	87,973.8	81,247.5	-6,726.3	92.4
სხვა შემოსავლები	131,194.0	130,451.7	-742.3	99.4

გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 3 716 000.0 ათასი ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 3 744 515.5 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 100.8%.

სახელმწიფო ბიუჯეტში გადასახადების მობილიზაციის მდგომარეობა ცალკეული სახეების მიხედვით შემდეგია:

- საშემოსავლო გადასახადის სახით მობილიზებულია 905 615.3 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (962 000.0 ათასი ლარი) 94.1%-ია.
- მოგების გადასახადის სახით მობილიზებულია 510 000.2 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (515 000.0 ათასი ლარი) 99.0%-ია.
- დამატებული ღირებულების გადასახადის სახით მობილიზებულია 1 477 102.1 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (1 750 000.0 ათასი ლარი) 84.4%-ია.
- აქციზის სახით მობილიზებულია 492 504.0 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (441 000.0 ათასი ლარი) 111.7%-ია.
- იმპორტის გადასახადის სახით მობილიზებულია 32 816.7 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (38 000.0 ათასი ლარი) 86.4%-ია.
- სხვა გადასახადის სახით მობილიზებულია 326 477.1 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (10 000.0 ათასი ლარი) 3 264.8%-ია.

2016 წლის იანვარ-ივნისის სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების შესრულების მაჩვენებლები

დასახელება	გეგმა	ფაქტი	ათასი ლარი	
			+/-	%
გადასახადები	3,716,000.0	3,744,515.5	28,515.5	100.8
საშემოსავლო გადასახადი	962,000.0	905,615.3	-56,384.7	94.1
მოგების გადასახადი	515,000.0	510,000.2	-4,999.8	99.0
დამატებული ღირებულების გადასახადი	1,750,000.0	1,477,102.1	-272,897.9	84.4
აქციზი	441,000.0	492,504.0	51,504.0	111.7
იმპორტის გადასახადი	38,000.0	32,816.7	-5,183.3	86.4
სხვა გადასახადი	10,000.0	326,477.1	316,477.1	3,264.8

გრანტების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 87 973.8 ათასი ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 81 247.5 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 92.4%.

დასახელება	საანგარიშო პერიოდის ფაქტი
გრანტები	81,247.5
საინვესტიციო გრანტები	58,856.0
SDC	44.8
GEF	239.0
EU	15,263.6
SIDA	246.5
CNF	674.8
IFAD	59.4
KfW	10,358.8
MCC	18,134.4
USAID	13,834.8
ზაინის ანგარიშზე რიცხული რეესტრის გრანტები	22,391.5

სხვა შემოსავლების წლიური საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 131 194.0 ათასი ლარის ოდენობით, მობილიზებულ იქნა 130 451.7 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 99.4%.

საანგარიშო პერიოდში სხვა შემოსავლების მობილიზაციის მდგომარეობა ცალკეული სახეების მიხედვით შემდეგია:

- საკუთრებიდან მიღებული შემოსავლების სახით მობილიზებულია 37 382.0 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (30 500.0 ათასი ლარი) 122.6%-ია. აქედან,
 - პროცენტები - 27 745.6 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (24 300.0 ათასი ლარი) 114.2%-ს შეადგენს.
 - დივიდენდების სახით მობილიზებულია 23.8 ათასი ლარი.
 - რენტის სახით მობილიზებულია 9 612.7 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (6 200.0 ათასი ლარი) 155.0%-ია.
- საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციიდან მობილიზებულია 29 243.3 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (25 394.0 ათასი ლარი) 115.2%-ია. აქედან,
 - ადმინისტრაციული მოსაკრებლებისა და გადასახდელების სახით - 27 683,3 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (23 600.0 ათასი ლარი) 117.3%-ია. მათ შორის:
 - სალიცენზიო მოსაკრებელი - 199.2 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (310.0 ათასი ლარი) 64.3%-ია;
 - სანებართვო მოსაკრებელი - 16 962.6 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (14 000.0 ათასი ლარი) 121.2%-ია.
 - სარეგისტრაციო მოსაკრებელი - 1 054.3 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (740.0 ათასი ლარი) 142.5%-ია;
 - სახელმწიფო ბაჟი - 8 232.7 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (6 800.0 ათასი ლარი) 121.1%-ია;
 - საკონსულო მოსაკრებელი - 589.2 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (1 110.0 ათასი ლარი) 53.1%-ია;
 - სამხედრო სავალდებულო სამსახურის გადავადების მოსაკრებელი - 471.2 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (460.0 ათასი ლარი) 102.4%-ია.

- სხვა არაკლასიფიცირებული მოსაკრებლების სახით მობილიზებულია 174.1 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (180.0 ათასი ლარი) 96.7%-ია.
- **არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონლისა და მომსახურებიდან** - 1 560.0 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (1 794.0 ათასი ლარი) 87.0%-ია. მათ შორის:
 - საქონლის რეალიზაციიდან - 33.1 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (44.0 ათასი ლარი) 75.2%-ია;
 - მომსახურების გაწევიდან - 1 512.2 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (1 750.0 ათასი ლარი) 86.4%-ია;
- **სანქციების (ჯარიმები და საურავები)** სახით მობილიზებულია 29 212.9 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (29 500.0 ათასი ლარი) 99.0%-ია.
- **ნებაყოფლობითი ტრანსფერები გრანტების გარეშე** მობილიზებულია 9 819.7 ათასი ლარი.
- **შერეული და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლების სახით** მობილიზებულია 24 793.8 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (45 800.0 ათასი ლარი) 54.1%-ია. მათ შორის გზათსარგებლობის საფასურით მიღებული შემოსავალი შეადგენს 13 505.1 ათას ლარს, ხოლო წინა წელს გამოუყენებელი და დაბრუნებული საბიუჯეტო სახსრები 6 581.1 ათას ლარს.

**2016 წლის იანვარ-ივნისის სახელმწიფო ბიუჯეტის
სხვა შემოსავლების შესრულების მაჩვენებლები**

დასახელება	ათასი ლარი			
	გეგმა	ფაქტი	+/-	%
სხვა შემოსავლები	131,194.0	130,451.7	-742.3	99.4
შემოსავლები საკუთრებიდან	30,500.0	37,382.0	6,882.0	122.6
პროცენტები	24,300.0	27,745.6	3,445.6	114.2
დივიდენდები		23.8	23.8	
რენტა	6,200.0	9,612.7	3,412.7	155.0
საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	25,394.0	29,243.3	3,849.3	115.2
ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახადები	23,600.0	27,683.3	4,083.3	117.3
სალიცენზიო მოსარებლები	310.0	199.2	-110.8	64.3
სანებართვო მოსარებლები	14,000.0	16,962.6	2,962.6	121.2
სარეგისტრაციო მსაკრებლები	740.0	1,054.3	314.3	142.5
სახელმწიფო ბაჟი	6,800.0	8,232.7	1,432.7	121.1
საკონსულო მოსაკრებელი	1,110.0	589.2	-520.8	53.1
სამხედრო სავალდებულო სამსახურის გადავადების მოსაკრებელი	460.0	471.22	11.2	102.4
სხვა არაკლასიფიცირებული მოსაკრებელი	180.0	174.1	-5.9	96.7
არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება	1,794.0	1,560.0	-234.0	87.0
შემოსავლები საქონლის რეალიზაციიდან	44.0	33.1	-10.9	75.2
შემოსავლები მომსახურების გაწევიდან	1,750.0	1,512.2	-237.8	86.4
სხვა შემოსავლები არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონლიდან და მომსახურებიდან		14.6	14.6	
სანქციები (ჯარიმები და საურავები)	29,500.0	29,212.9	-287.1	99.0
ნებაყოფლობითი ტრანსფერები, გრანტების გარდა		9,819.7	9,819.7	
შერეული და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები	45,800.0	24,793.8	-21,006.2	54.1

არაფინანსური აქტივების კლებიდან მოზილიზებულ იქნა 111 024.3 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (105 800.0 ათასი ლარი) 104.9%-ია.

ფინანსური აქტივების კლებიდან მოზილიზებულ იქნა 33 601.5 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (31 800.0 ათასი ლარი) 105.7%-ია.